

FOCUSBEDRIJF DOOR LIGGING

U vernam op het Mestbankloket dat de status van uw bedrijf 'focusbedrijf door ligging' is. Deze fiche legt uit wat dit betekent, welke maatregelen u moet nemen en onder welke voorwaarden u volgend jaar een niet-focusbedrijf kunt worden.

FOCUSGEBIED EN FOCUSBEDRIJF?

Focusgebied is een naam die de Vlaamse Regering gebruikt voor:

- alle gebieden waar de nitraatconcentraties in het oppervlaktewater de norm van 50 mg nitraat per liter overschrijden;
- alle gebieden waar de evolutie van de nitraatconcentratie in het grondwater onvoldoende verbetert.

Focusgebieden worden jaarlijks afgebakend op basis van de evaluatie van de meetresultaten van het MAP-meetnet. Het gaat om de oppervlaktewaterkwaliteit van het afgelopen winterjaar en de evolutie van de grondwaterkwaliteit tijdens de afgelopen vier jaar. Een kaart van de focusgebieden en meer informatie vindt u op www.vlm.be > thema's > Mestbank > bemesting > gronden > kwetsbare gebieden > focusgebieden.

Uw bedrijf is een 'focusbedrijf door ligging' omdat **meer dan 50% van de bedrijfsoppervlakte die u vorig jaar in gebruik had in focusgebied ligt**.

De bepaling van dat percentage houdt geen rekening met:

- percelen zonder bemestingsrechten (die niet in gebruik zijn op 1 januari);
- percelen die geen bemestingsnorm krijgen toegekend op basis van de aangegeven teeltcodes op de verzamelaanvraag, zoals stallen en gebouwen, houtachtige gewassen, ...;
- percelen met bepaalde gespecialiseerde productiemethodes, waarbij de teelt op groeimedium gebeurt of waarbij de bodem permanent overkapt is (serres).

Aangezien het focusgebied elk jaar afgebakend wordt, wordt ook elk jaar opnieuw nagegaan of uw bedrijf een focusbedrijf is door de ligging in focusgebied.

Als een perceel gedeeltelijk in focusgebied ligt, werd alleen de oppervlakte van het deel van het perceel dat effectief in focusgebied ligt, mee in rekening gebracht. U vindt een gedetailleerd overzicht van die berekening op het [Mestbankloket](#) > Status bedrijf > Status op het detailscherm 'Focusbedrijf ligging/vrijstelling'.

WELKE MAATREGELEN MOET U ALS 'FOCUSBEDRIJF DOOR LIGGING' NEMEN?

Als 'focusbedrijf door ligging' moet u een aantal maatregelen nemen om de uitspoeling van nitraten maximaal te beperken:

- U krijgt een strengere uitrijregeling voor meststoffen van type 2 en type 3, afhankelijk van de teelt en het bodemtype (zie uitrijregeling focusbedrijven op www.vlm.be > thema's > Mestbank > bemesting > aanwenden van mest > uitrijregeling > [uitrijregeling volgens type bedrijf](#)). De periode waarin u geen meststoffen mag toedienen, is in bepaalde omstandigheden langer.
- U moet [vanggewassen](#) inzaaien op elk perceel landbouwgrond van uw bedrijf, als de teelt en de bodem het toelaten. Dat betekent concreet dat u, als u geen nateelt voorzien hebt in uw teeltplan, na de oogst van de hoofdteelt in principe altijd een vanggewas moet inzaaien. Als de hoofdteelt relatief laat geoogst wordt, is het soms niet zinvol meer om nog een vanggewas in te zaaien. Bijv. omdat het zich niet meer zal kunnen ontwikkelen of omdat ondertussen de weersomstandigheden het niet meer toelaten om het perceel nog te bewerken zonder risico op structuurschade. In dat geval mag afgezien worden van het vanggewas. In alle andere gevallen zaait u het vanggewas zo snel mogelijk in na de oogst van de hoofdteelt en laat u het ook lang genoeg op het perceel staan. In uw verzamelaanvraag duidt u aan op welke percelen u een vanggewas zal inzaaien.

Opgelet:

Door de strengere uitrijregeling, voorziet u best al aan het begin van het jaar in de nodige opslagcapaciteit voor de mest of zoekt u een bestemming voor de mest die u niet meer zal kunnen toedienen op uw percelen. Omdat u in bepaalde omstandigheden pas later kunt uitrijden en na de oogst geen vloeibare mest meer mag toedienen, kan de te overbruggen verbodsperiode langer zijn.

WAT KUNT U NOG VERWACHTEN?

Omdat uw bedrijf de status 'focusbedrijf door ligging' gekregen heeft, is er een verhoogde kans dat u tussen 1 oktober en 15 november controle krijgt van het nitraatresidu op één perceel. De nitraatresidubepaling is op kosten van de Mestbank. Is het resultaat van die nitraatresiducontrole niet goed, dan zult u volgend jaar op verschillende percelen een nitraatresidubepaling moeten laten uitvoeren: een bedrijfsevaluatie dus.

Als blijkt dat u de maatregelen die u dit jaar moet toepassen niet of onvoldoende naleeft, dan kan de status van uw bedrijf volgend jaar verhogen naar 'focusbedrijf met maatregelencategorie 2'.

OVERSCHRIJDING DREMPELWAARDE NITRAATRESIDU OP ÉÉN PERCEEL VORIG JAAR?

Focusbedrijven door ligging hoeven niet per definitie een bedrijfsevaluatie te laten uitvoeren. Toch kan het zijn dat u dit najaar het nitraatresidu moet laten bepalen. Dat is het geval als vorig najaar het nitraatresidu bepaald werd op één perceel van uw bedrijf en daarbij een overschrijding geconstateerd werd. Afhankelijk van het feit of uw bedrijf vorig jaar al dan niet een focusbedrijf was en afhankelijk van de hoogte van de overschrijding, zult u dit najaar tussen 1 oktober en 15 november op één perceel (perceelsevaluatie) of meerdere percelen (bedrijfsevaluatie) het nitraatresidu moeten laten bepalen.

Was uw bedrijf **vorig jaar een niet-focusbedrijf** en was:

- het nitraatresidu **hoger dan de eerste drempelwaarde**, maar lager dan de tweede drempelwaarde, dan moet u dit najaar een perceelsevaluatie uitvoeren.
 - Als het nitraatresidu op dat perceel opnieuw te hoog is, dan zult u volgend jaar een bedrijfsevaluatie moeten uitvoeren.
 - Is het nitraatresidu bovendien hoger dan de tweede drempelwaarde, dan wordt u volgend jaar aangeduid als ‘focusbedrijf met maatregelencategorie 1’.
- het nitraatresidu **hoger dan de tweede drempelwaarde**, dan moet u dit najaar een bedrijfsevaluatie uitvoeren.

Was uw bedrijf **vorig jaar een focusbedrijf** door ligging in focusgebied, dan moet u als gevolg van de overschrijding, **ongeacht of die boven de eerste of tweede drempelwaarde ligt**, dit najaar een bedrijfsevaluatie uitvoeren.

Of u een perceelsevaluatie of bedrijfsevaluatie moet laten uitvoeren, kunt u nakijken op het [Mestbankloket](#) bij de status van uw bedrijf, onder ‘gevolgen’ op het detailscherm ‘Beslissing’. De Mestbank duidt het perceel of de percelen aan waarop u het nitraatresidu moet laten bepalen. Tegen eind september wordt u via het Mestbankloket van die selectie op de hoogte gebracht. De geselecteerde percelen en het resultaat van de nitraatresidubepalingen vindt u terug onder de rubriek staalname > bodem > nitraatresidu.

Opgelet

De drempelwaarden voor het nitraatresidu voor focusbedrijven liggen lager dan voor niet-focusbedrijven. Voor meer informatie over het nitraatresidu en de beoordeling ervan → bekijk de fiche [‘nitraatresidu’](#).

Beperking derogatie

U kunt dit jaar geen derogatie toepassen op het perceel waar de overschrijding vastgesteld werd.

Verplichte nitraatresidubepalingen niet uitvoeren heeft gevolgen

- Als u de perceelsevaluatie niet uitvoert, dan wordt u volgend jaar aangeduid als ‘focusbedrijf met maatregelencategorie 1’. Als u de bedrijfsevaluatie niet uitvoert, dan wordt u volgend jaar aangeduid als ‘focusbedrijf met maatregelencategorie 2’.
- Bovendien wordt u per niet genomen nitraatresidustaal een boete opgelegd.

BEGELEIDING

Wilt u begeleiding om een lager nitraatresidu te bereiken? U kunt hiervoor terecht bij:

Het Coördinatiecentrum Voorlichting en begeleiding duurzame bemesting

Voor perceels- en teeltspecifieke begeleiding kunt u terecht bij het CVBB. Een bemestingsadviseur bespreekt met u de toestand op perceelsniveau, wanneer welke staalnames zinvol zijn, geeft toelichting bij het bemestingsadvies, wanneer welke meststoffen best worden toegediend,

KAN DE STATUS VAN UW BEDRIJF VERANDEREN NAAR NIET-FOCUSBEDRIJF?

Ja, dat kan als het focusgebied wijzigt of na een positieve beoordeling van een bedrijfsevaluatie.

Als het focusgebied waarin uw bedrijf zich voor meer dan 50% bevindt, vanaf een bepaald jaar niet meer wordt aangeduid als focusgebied én als er geen negatieve beoordeling van een bedrijfsevaluatie op uw bedrijf is, dan wordt uw bedrijf een niet-focusbedrijf.

U kunt ook een **vrijstelling aanvragen**. Als u vervolgens aantoont dat uw bedrijfsvoering geen gevaar op de uitspoeling van nitraten inhoudt, kunt u vrijgesteld worden van de maatregelen voor focusbedrijven. Daarvoor is een **bedrijfsevaluatie** van het nitraatresidu noodzakelijk. Dat houdt in dat u tussen 1 oktober en 15 november op verschillende percelen van uw bedrijf het nitraatresidu laat bepalen. De Mestbank selecteert hiervoor per geteelde gewasgroep een representatief aantal percelen. Tegen eind september wordt u via het Mestbankloket van die selectie ingelicht. Voor meer informatie over het nitraatresidu en de beoordeling ervan → bekijk de fiche '[nitraatresidu](#)'.

Als het resultaat van de bedrijfsevaluatie positief is (nitraatresiducategorie 0), en er voorts in het jaar van de aanvraag of het voorafgaande jaar geen overtredingen vastgesteld werden of maatregelen na een bedrijfsdoorlichting opgelegd werden, dan wordt uw bedrijf vanaf volgend jaar als niet-focusbedrijf beschouwd, ongeacht of uw bedrijf in focusgebied ligt. Die vrijstelling blijft de volgende jaren geldig, tenzij uit een nieuwe bedrijfsevaluatie van het nitraatresidu zou blijken dat die niet langer positief is, er andere overtredingen aan het licht komen of maatregelen na bedrijfsdoorlichting opgelegd worden.

U dient de aanvraag voor vrijstelling in via het [Mestbankloket](#) > aanvragen, uiterlijk op 1 juni. Na 1 juni kunt u de aanvraag niet meer intrekken en moet u de bedrijfsevaluatie effectief uitvoeren.
Moet u in een bepaald jaar al een bedrijfsevaluatie van het nitraatresidu uitvoeren, dan wordt u sowieso beschouwd als een landbouwer die een vrijstelling van de kwalificatie als focusbedrijf wilt verkrijgen. U hoeft dan niet nog eens een vrijstelling aan te vragen.

BEZWAAR

U kunt bezwaar indienen tegen de aanduiding van uw bedrijf als 'focusbedrijf door ligging' en tegen een eventuele verplichte nitraatresidubepaling, uiterlijk tegen 15 maart. Wanneer de status van uw bedrijf na 15

februari gepubliceerd werd op het Mestbankloket, kan er bezwaar ingediend worden tot de dertigste dag na de publicatie. Stuur uw bezwaar aangetekend op naar het afdelingshoofd van de Mestbank, Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel. Vermeld hierbij “Bezwaar status en nitraatresidu – maatregelen” en uw landbouwnummer.

MEER INFO

Hebt u nog vragen? Neem contact op met de afdeling Mestbank van de [VLM in uw regio](#).

